

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Parens

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Qui filiis multis opibus prospiciunt, ut autem boni & egregii euadant, negligant, simile quid agunt equos alentibus, quos belli disciplinam non docent, multum verò pabuli exhibent. Sic enim equos habituri sunt pinguiores, sed rerum, quas praestare oportebat, imperitos. Eodem modo peccant, qui filiis agros multos comparant, ipsosmet verò negligunt. Possessiones enim magni pretii a fortuna habebunt, ipsi autem viles erunt; cum contra oporteret custodientem re possessa pretiosior esse. Itaque si quis filium magni pretii, hominem effecerit, quamuis paucas opes ei relinquat, multa tamen largitus est. Animus enim facit, veres multae aut paucae appareant: quippe bono quicquid possidet, moderatum est: rudi autem & inepto modicum. *Socrates apud Xenophontem.*

Surdum te parentibus tuis praesla: bono animo male precantur: & si vis esse felix, ora Deos, ne quid tibi ex his, quae optantur, veniat. Non sunt bona, quae in te congeri volunt. *Seneca 11. epistol.*

Iam non admiror, si omnia nosa prima pueritia mala sequantur: inter execrationes parentum creuimus, exaudiunt dii quoque nostram pro nobis vocem gratulitatem. *ibid.*

Contemptum tibi omnium opto, quorum tibi parentes copiam oprauerunt. *epist. 31.*

Pater est parentibus definitum ex utrisque praemium, & à natura, & à lege, iuste referre, & vitro soluere. *ex orat. 4. contra Philip. Demosthen.*

Equidem eum perfidum, & dis iniustum non modo hominibus esse existimo, qui parentes negligit. *ex orat. 3. epist.*

Vbi pater est & filii iam viri facti, fortasse & eorum liberi, ibi necesse est varias, & nulla in re similes esse voluntates, non enim iidem sunt sermones & facta iuuentutis, quae senectutis: verum tamen adolescententes, quacumque agunt, si modo sint modesti, sic faciunt potissimum, ut clam habere conentur, & ne parentes & senes offendant, celare id student: & senes viciunt, si forte sumptus iusto maiores viderint, aut potationem, aut ludos immoderatos: sic ista vident, ut non videri videantur. *ex orat. 1. contra Aristoph.*

Parentes charissimos habere debemus, quod ab his vita, patrimonium, libertas, ciuitas tradita est. *Post redit. ad Senat. Cicer.*

Parentibus nos primum natura conciliat: quos non alere nefarium est. *De Resp. Arist.*

Cuiusmodi quae mater sit, tamen in iudicio filii de turpitudine parentis dici vix oportet. *Pro Cluen.*

Non modo reticere homines parentum iniurias, sed etiam æquo animo ferre oportet. *Pro Cluen.*

Magnam vim, magnam necessitatem, magnam possidet religionem paternus maternusque sanguis, ex quo li qua macula concepta est, non modo elui non potest, verum vique eo permanat ad animum, ut summus furor, atque amentia consequatur. *Pro Rosc. Amer.*

Vim neque parenti, neque patriae afferre oportet. *Cic. Lentulo, epist. famil. 1.*

Peccatum est, parentes violare. *3. de fro.*

Magna vis est humanitatis: multum valet communio sanguinis: portentum atque monstrum certissimum est esse aliquem humana specie & figura, qui tantum immanitate bestias vicerit, ut propter quos hanc suauissimam lucem aspexerit, eos indignissime luce priuaret: cum etiam foras inter sese partus, atque educatio, & natura ipsa conciliet. *Pro Rosc. Amer.*

Natum supplicium satis acie reperiri potest in eum, qui mortem obtulerit parenti, pro quo mori ipsam, res si postulare iura diuina atque humana postulant. *Pro Rosc. Amer.*

Nemo parricidæ supplicio misericordia commouetur. *4. Tusculanarum.*

Maiores nostri cum intelligerent, nihil esse tam sanctum, quod non aliquando violaret audacia, supplicium in parricidas singulare excogitarunt: ut quos natura ipsa retinere in officio non posset, in magnitudine poenae maleficio submouerentur: infus voluerunt in culeum viuos, atque in flumen deieci. Atque videntur huic hominem ex rerum natura sustulisse & eripuisse, cui repente caelum, solem, aquam, terramque ademerunt: ut qui cum necasset, vnde ipse natus esset, careret iis rebus omnibus, ex quibus omnia nata esse dicuntur. Noluerunt feris corpus obicere, ne bestiis quoque quae factum scelus attingissent, in maioribus vteremur: non sic nudos in flumen deiecere, ne cum delati essent in mare, ipsam polluerent, quo cetera quae violata sunt, expiari putantur. Denique nihil tam vile, neque tam vulgare est, cuius partem vilam reliquerint. Etenim quid tam est commune, quam spiritus viuis, terra mortuis, mare fluctuantibus, litus eiectis? ita viuunt dum possunt, ut ducere animam de caelo non queant: ita moriuntur, ut eorum ossa terra non tangat: ita iactantur fluctibus, ut nunquam abstantur; ita postremo eiciuntur, ut ne ad saxa quidem mortui conqueant. *Pro Rosc. Amerino.*

Non vides, quemadmodum teneram liberorum infantiam parentes ad galubrium rerum patientiam cogant? Flentium corpora ac repugnantium diligenti cura fouent: & ne membra libertas immatura detorqueat, in rectum exitura constringunt, & mox libera ludo inculcant, adhibito timore nolentibus. Ad vltimum audacem iuuentiam frugalitati, pudori, moribus bonis, si parum se-

quitur, coactam applicant. Adolescentibus quoque in rebus suis, si remedia metu aut intemperantia reuocant, non abitur a seueritate. Itaque beneficiorum maxima sunt, quae parentibus accipiunt, dum aut neficium aut nolunt. *Seneca lib. 1. de benef. cap. 24.*

Parentum amor, magis in ea quorum miseretur iudicant. *epist. 66.*

Parentum castigatio sic accipienda est, quomodo castigatio abstinentia, & alia quae profutura torquent. *idem lib. 1. de benef. cap. 27.*

Pari vindicta parentum ac decorum violatio expianda est. *Max. lib. 3. cap. 1.*

Perfæ auunt neminem inquam patrem suum aut matrem occidisse: verum quotquot horum forte acciderunt, communitate excussa, hos tandem deprehensos tradunt aut subditos spiritus. Quippe verisimile nequaquam videtur aut subditos patrem suum aut matrem suam occidisse. *Herodot. lib. 1.*

In parricidio nulla satis iusta causa ad scelus parricidii texti potest. *Lucret. lib. 1. lib. 16.*

Non tam facile excusari potest parridium quam fieri. *idem lib. 1. de benef. cap. 27.*

Post Marii de Galhis delictis triumphum, Romanam patriam, incredibile facinus, & nunquam antea audum in eorum Roma, perpetratum est, quod verum in horum genus in tota vrbe fuit. *P. Malcolus quidam, foras matrem suam interfecit, damnatusque parridium in mare proiecit. Impleueruntque Romani in matrem suam penam: vnde & Solon Atheniensis decernere non audebat fieri posse non credidi: & Romani qui se contra Romanos erant, etiam hoc fieri posse intelligentes, supplicium singulauerunt. *P. Diacon. hist. lib. 5.**

De amittio patre. Dial. XLVI.

Franc. Petrarch.

D O L.

Patrem amisi. R. Iustum est ut quem praesentem quaerere sentem quaeras, ne inuenias. Nihil æquius, quam subditos frustra optari. D. Pium patrem amisi. R. Pium ille filium tuum. Gratulare autem feni tuo, illud tandem illi accidit, qui te optauerat, te incolumi rebus humanis abii. D. Pium patrem amisi. R. Pius filius, nullam magis ob causam fortuitos delictos ne qua libi incidens calamitas, patris animum adhibere tuo iam tantum periculo securior viues, non erit, quem tu te impugnet, quem tua frangat adueritas, quem tua indignitas, quem tua mors perimat. D. Patrem amantissimum. R. Incipias de alius curare, qui te curet amplius non erit. ab altero tibi exhibitam, repende alteri, raro illi rependitur. D. Pium patrem miser perdidit. R. Si pietatis iustitiam, solare fortunam tuam recordatione praeterit temporis, si parentem, & dum licuit pia semper in illam officio. Pater obit. Pietas viuit, alioqui est fatore, vnde perperatissis. D. Pater me moriens delituit. R. Per naturam ordinem, qui prior intrauerat, nec te ille delituit, sed praecellit. D. Patrem. R. Nescis quid sit patrem perdere, nisi filium habuisse.

De patre bono. Dial. LXXXII.

G A V.

Habeo patrem bonum. R. Bonum nosse tuum, bene est. D. Patrem habeo optimum. R. Antille tibi iustum patrem tuum. Indulgentissimus mihi est pater. R. Si natura ordo feruor, pietas hereditas remanet, illumque si peruerit, G. Patrem habeo. R. Vere sedulo, fugiunt iucunditas pater ferax. G. Patrem habeo grandævum. R. Non est locus in etate. Felicitas corporis extremos, tanquam ex arbore tuinosa. Charo haec in tantum potes, cupide illum vide, ceu confestim abiturum expectas, & extremos monitus memore reconditio, delectatio, velut iter asturus necessarius permunit. Egebis illo coactis, quæres que eum necinuenies domi. G. Patrem habeo decorem. R. Propterea nouissima pietatis officia in illum coegere dum si quid nunc omiseris dolebis semper. G. Patrem primum habeo. R. Habes qui ante te mori cupiat, post te viuere metuat. G. Habes patrem optimum. R. Habes quem priusquam habere desideras, gnoscas, habes & quem perditum suscipies.

APOPHTHEGMATA.

Socrates, forte cum Lamprolo filio pueriliter ludens, ab eodem deprehensus & vehementer derisus est. At ipse: Non est tibi, ut me parentem cum filio rideas immoderatus, qui in parentum in filios affectum, tacetis itaque donec de ipse genere tuis similia tentaturus, & fortasse magis pateris. *Etiam de Var. hist.*

Agesilaus, quum miro esset affectu erga liberos suos, dicitur liquando arundine pro equo concenā, vna cum patre liberos

Ego te non Catilinæ aduersus patriam, sed patriæ aduersus Catilinam genui. *Er. lib. 6. apoph.*

7 SIMILITVDINES.

Chryssosomi. Vt humor quidem de radicibus ascendit in herbam, de herba autem non reuertitur in radices, sed sursum transmittitur in semen: Sic & charitas de parentibus ascendit in filios, de filiis autem non reuertitur ad parentes. Ideo parentes quidem diligunt filios, sed non sic diliguntur à filiis: quia sicut herba non deorsum, sed sursum ad semen transmittit humorem: Sic & homo non ad parentes, sed ad procreandos filios transmittit affectum. *In cap. 6. Matth. hom. 23.*

Hieroclis. Quemadmodum Phidiaz aut aliorum artificum opera, si & ipsa rursus alia quæpiam facerent ea quoque non dubitarem opera nominare artificum: Eodem modo actiones etiam nostræ parentum nostrorum opera esse dicentur, per quos nos nati sumus. *apud Stob. serm. 77.*

Plat. archi. Vt corpus non tantummodo putandum est habere aculeum, cum ferit, sed semper est obseruandum: Ita malis prognati, etiam si non peccent, tamen venenum habent. *In Moralibus.*

Roterodami. Vt pisces in mari nati, educatique, nihil tantum sapiunt salis marini: Ita quidam inter barbaros geniti, & educati longe absunt ab omni barbarie. *In Simul.*

8 EXEMPLA BIBLICA.

Parentum erga liberos officia. Primò, liberos rectè educare, & eos pro bonis habere. *Exempla:* Iacob, *Genes. 35. v. 10.* Ioseph, *4. 8. 9.*

Secundò, diligere liberos. *Exempla:* Iacob, *Gen. 42. v. 36. 37.* Dauid, in quo magis ito, quæ paterna dicitur, *2. Sam. 12. v. 16. 17.* Altera Meretrix, *1. Reg. 3. 2. 5.* Tobias senior & vxor eius, *Tob. 1. 9. 10. v. 11. 2. 3. 4.*

Tertiò, pietatem eos docere, *Exod. 12. 27. v. 13. 8. 14.* *Deut. 4. 10. v. 6. 7. 20. v. 11. 19. v. 19. v. 32. 46. 10. 4. 6. 7. 21. 22. v. 12. 24. 1. 7. 8. 4. 5. 6. 7. 8. 19. 10. 1. 3. Ephes. 6. 4.* *Exempla:* Dauid, *3. Paral. 28. 9.* Mater Samuelis, *1. Reg. 3. 1. 2.* Tobias senior, *Tob. 1. 9. 10. v. 11. 2. 3. 4.*

Quartò, eos corrigere, & peccata eorum arguere, *1. Sam. 3. v. 13. 1. 13. 2. 2. 3. v. 23. 23. v. 29. 17. 12. 7.* *Exemplum:* Iacob, *Genes. 34. v. 30.*

Quintò, in eis corrigendis & arguendis moderatione vti, *Ephes. 4. 4. Coloss. 3. 23.*

Sextò, orare pro liberorum felicitate, & peccatis amolendis, *Exempla:* Dauid, *2. Sam. 12. 16. 1. Paral. 29. 16.* Iob, *1. 5.*

Septimò, tradere liberis facultates, *Exempla:* Abraham, *Gen. 24. 35. v. 5. 6.* Ioseph, *2. Paral. 21. 3.*

Octauò, illis propitiare de matrimonio, *Exempla:* Abraham, *Genes. 24. v. 2. 3.* Agar, *21. 11.* Isaac, *38. 1.* Hemior, *3. 4. 4.* Judas, *38. 6.* Manue & vxor eius, *1. 4. 1. 4. 3.*

9 EXEMPLA PROFANA.

Ageus procul nauim intritus, qua Theseus filius ex Creta victor vehebatur, quod non canda essent illi vela, qua filii incolumitatem & lætitiã restarentur, sed funeilla & atrii coloris. Theseum peritulerat, ex alta specula in subiectum sese pelagus precipitauit.

Gordianus senior Africa præconsul, a Pœnis & exercitu aduersus Maximinorum crudelitatem imperator creatus, cum filium à Maximinis caelum accepisset, præ incertis magnitudine clam se in cubiculo suspendit.

Decius Imperator cum Decium filium suum imperiali diademate proponeret insigniri, reuulit filius, dicens: Vereor, ne si siam Imperator, dedicam esse filius. Malo non esse Imperator, & humilis filius, quam imperator & filius indeuotus. Imperet pater meus, meum imperium sit, parere humiliter imperanti. Nam parentum affectum exiit, qui mole superposita filium extinguit. Prius enim alendi & nutriendi sunt pueri, & cum præcesserint, quos præcedere debent, inuitæ adscendant. *Valer. Max. lib. 4.*

Herodes Iudeus falsis suspitionibus criminatos Aristobulum & Alexandrum filios crudeliter in carcere necari iussit: vt non immeritò Augustus diceret, malle se Herodis porcum, quam filium esse. Nam porcis non vtebatur, filios autem seuerè occidebat. *Macrob.*

Iunius Brutus Romanæ libertatis conuictos, quod de regibus, quos ipse eiecerat, in urbem reducendis cum Aquillis & Gelis consilium agitalent. Magnum fortunæ ludibrium, vt domus ea, vnde publica libertas orta fuerat, propemodum extincta sit. *Plur.*

Manlius Torquatus filium securi percussit Latino prælio, quod contra imperium in hostem dimicasset. Nec profuit iuueni, quod hostibus ornatus spolis ad patrem redisset, Valuit plus apud Manlium imperii maiestas, quam paterna pietas. *Lianus.*

10 HIEROGLYPHICVM.

Paternam in filiis educandi diligentiam eamque accuratissimam exprime sic vellept veteres, piscem Glanum pingere instituerant. Oua enim

